

SIKKERHETSDATABLAD FERSK FABRIKKBLANDET BETONG

SDS i henhold til EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), Annex II-EU

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

Utgitt dato 06.10.2011

Revisjonsdato 28.05.2015

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn FERSK FABRIKKBLANDET BETONG

Synonymer Fabrikkblandet betong i fasthetsklasser B10 til B95 i henhold til NS-EN 206 til betongkonstruksjoner i bestandighetsklasser M90, M60, M45, MF45, M40, MF40.

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Produktgruppe Betong.

Kjemikaliets bruksområde Betongkonstruksjoner.

Relevant identifiserte bruksområder SU19 Bygg-og anleggsarbeid

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Etterfølgende bruker

Firmanavn NorBetong AS

Besøksadresse Lilleakerveien 2B

Postadresse Postboks 203 Lilleaker

Postnr. 0216

Poststed OSLO

Land NORGE

Telefon 22 87 83 00

Telefaks 22 87 83 01

E-post ingrid.stenbraten@norbetong.no

Hjemmeside <http://www.norbetong.no>

Org. nr. 934 468 740

Kontaktperson Ingrid Stenbråten.

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon Giftinformasjonen:22 59 13 00

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til Xi; R41

67/548/EEC eller 1999/45/EC R38

Klassifisering i henhold til CLP (EC) Skin Irrit. 2; H315

No 1272/2008 [CLP/GHS] Eye Dam. 1; H318

Stoffets/blandingens farlige Irriterer huden.

egenskaper	Gir alvorlig øyeskade.
Tilleggsinformasjon om klassifisering	Se utfyllende opplysninger (avsnitt 16).

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Portland sement:10 - 20 %
Signalord	Fare
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H318 Gir alvorlig øyeskade.
Sikkerhetssetninger	P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden. P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm. P302 + P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P305 + P351 + P338 VED KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege.

2.3 Andre farer

PBT / vPvB	Ikke PBT / vPvB.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Portland sement	CAS-nr.: 65997-15-1 EC-nr.: 266-043-4	Xi; R37/38, R41 STOT SE3; H335 Skin Irrit. 2; H315 Eye Dam. 1; H318	10 - 20 %
Beskrivelse av blandingen	Konstruksjonsmateriale på mineralbasis. Inneholder vann og tilslagsmidler.		
Komponentkommentarer	Der tilsetningsstoffer tilsettes på byggeplass må sikkerhetsdatablad på disse foreligge. Portland sementen inneholder maksimalt 2 mg vannløselige kromater pr. kg. tørr sement. Se avsnitt 16 for forklaring av R- og H-setninger.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Nødtelefon: se avsnitt 1.4. Ved bevisstløshet eller alvorlige tilfeller, ring 113.
Innånding	Ikke relevant. Frisk luft, ro og varme.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Kontakt lege hvis det oppstår symptomer.
Øyekontakt	Skyll straks med mye vann. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Fortsett å skylle i 30 minutter. Ved lengre tids skylling, anvend lun kent vann for å unngå skade på øyet. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Skyll munnen grundig. Drikk et par glass vann eller melk. Gi aldri væske til en bevisstløs person. Fremkall ikke brekninger. Kontakt lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Akutte symptomer og virkninger	Kjemikaliet irriterer huden og kan forårsake kløe, svie og rødhet. Fare for alvorlig øyeskade. Fremkaller store smerter og alvorlige øyeskader.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Ingen spesiell, se avsnitt 4.1. Ingen spesifikk informasjon fra produsent.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKNINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Passende brannslukningsmidler	Velges i forhold til omgivende brann.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Kjemikaliet er ikke klassifisert som brannfarlig. Kjemikaliet er ikke brennbart. Det forventes ingen farlige forbrenningsprodukter.

5.3. Råd til brannmannskaper

Personlig verneutstyr	Bruk trykkluftmaske når kjemikaliet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig avsnitt 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i avsnitt 8.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Metoder for opprydding og rengjøring	Spill samles opp mekanisk. Samles opp i egnede beholdere og leveres som avfall i henhold til avsnitt 13. Små mengder løses/fortynnes med vann og spyles til avløp.

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Se også avsnitt 8 og 13.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Arbeidsforhold tilrettelegges slik at direkte kontakt unngås. Bruk angitt verneutstyr, se avsnitt 8.

Beskyttende tiltak

Råd om generell yrkeshygiene	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift og før spising, røyking eller bruk av toalett. Vask tilsølte klær før de brukes.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Kan ikke lagres.
Annen informasjon	Oppbevares utilgjengelig for barn.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Spesielle bruksområder	Se avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONBESKYTTELSE

8.1. Kontrollparametere

Annen informasjon om grenseverdier	Støver ikke. Derfor ingen tiltaks- eller grenseverdi. Referanser (lover/forskrifter): FOR 2011-12-06 nr 1358 Forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

8.2. Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Personlig verneutstyr skal være CE-merket og bør velges i samarbeid med leverandøren av slikt utstyr. Det anbefalte verneutstyret og de angitte standardene er veiledende. Standarder skal være av nyeste versjon. Risikovurdering av den aktuelle arbeidsplassen/-operasjonen (faktisk risiko) kan medføre andre vernetiltak. Verneutstyrets egnethet og slitestyrke vil avhenge av bruksområde.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern	Normalt ikke nødvendig.

Håndvern

Håndvern	Benytt hansker av motstandsdyktig materiale. Hanskeykkelse må velges i samarbeid med hanskeleverandøren, som kan opplyse om hanskematerialets gjennomtrengningstid.
Egnede hansker	Nitrilgummi. Naturgummi, neopren eller PVC.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 374 (Vernehansker mot kjemikalier og mikroorganismer). NS-EN 420 (Vernehansker - Generelle krav og prøvingsmetoder).
Gjennomtrengningstid	> 8 timer. Andre hansketyper kan anbefales av hanskeleverandøren.
Tykkelsen av hanskemateriale	Ingen spesifikk informasjon fra produsent.

Øye- / ansiktsvern

Øyevern	Bruk tettsittende vernebriller eller ansiktsskjerm.
Referanser til relevante standarder	NS-EN 166 (Øyevern - Spesifikasjoner).

Hudvern

Annet hudvern enn håndvern	Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse ved mulig hudkontakt. Bruk støvler (buksene utenpå støvlene).

Passende miljømessig eksponeringskontroll

Begrensning av miljøeksponering	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn. Se også avsnitt 12.

Annen informasjon

Annen informasjon	Mulighet for øyeskylling må finnes på arbeidsplassen. Nøddusj bør være tilgjengelig på arbeidsplassen.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Lettflytende til tungtflytende eller jordfuktig masse.
Farge	Grå. Kan være pigmentert.
Lukt	Karakteristisk
Kommentarer, Luktgrense	Ikke kjent.
pH (bruksløsning)	Verdi: ~ 12
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: ~ 0 °C
Kokepunkt / kokepunktintervall	Verdi: ~ 100 °C
Kommentarer, Flammepunkt	Ikke brennbart.
Kommentarer, Fordampningshastighet	Ikke kjent.
Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke relevant, se flammepunkt.
Kommentarer, Eksplosjonsgrense	Ikke kjent.
Kommentarer, Damptrykk	Ikke relevant.
Kommentarer, Damptetthet	Ikke relevant.
Relativ tetthet	Verdi: ~ 2400 kg/m ³
Kommentarer, Bulktetthet	Ikke kjent.
Løselighet i vann	Fullstendig blandbar.
Kommentarer, Fordelingskoeffisient:	Ikke kjent.

n-oktanol / vann	
Kommentarer, Selvantennelighet	Ikke relevant.
Kommentarer, Dekomponeringstemperatur	Dekomponerer ikke.
Kommentarer, Viskositet	Varies.
Eksplosive egenskaper	Ikke eksplosiv.
Oksiderende egenskaper	Ikke oksiderende.

9.2. Andre opplysninger

Andre fysiske og kjemiske egenskaper

Kommentarer	Ingen ytterligere informasjon er tilgjengelig.

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Ingen reaktivitetsfare.

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Ingen farlige reaksjoner er kjent.

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Ingen kjente.

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Ingen kjente.

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Ingen farlige spaltningsprodukter.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Toksikologisk informasjon

Andre toksikologiske data	Ferdig herdet kjemikalie anses ikke å medføre noen helsefare.

Akutt toksisitet estimatet for blanding

Vurdering av akutt toksisitet klassifisering	Kriteriene for klassifisering kan på grunnlag av de foreliggende data ikke anses for å være oppfylt.

Potensielle akutte effekter

Innånding	Ikke relevant.
Hudkontakt	Irriterer huden. Avfetter huden. Kan gi sprekkdannelse og eksem.
Øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade.
Svelging	Ikke sannsynlig på grunn av produktets form. Stoffet virker irriterende på slimhinnen og kan eventuelt gi magesmerter ved svelging.
Irritasjon	Irriterer huden.
Etsende	Gir alvorlige skader på øyne.
Aspirasjonsfare	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

Forsinket / Repeterende

Hudkontakt	Langvarig eller gjentatt påvirkning kan forårsake irritasjon/svie og sårskader.
Allergi	Allergifremkallende egenskaper er ikke kjent. Sementen brukt er kromreduert for å hindre allergier.
Spesifikke målorgantoksisitet - enkelt eksponering	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Spesifikke målorgantoksisitet -	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett

gjentatt eksponering å være oppfylt.

Kreftfremkallende, mutagene og reproduksjonstoksiske

Kreft	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Arvestoffskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.
Reproduksjonsskader	Kriteriene for klassifisering er på grunnlag av de tilgjengelige data ikke ansett å være oppfylt.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksitetet Kjemikaliet er ikke klassifisert som miljøskadelig.

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Persistens og nedbrytbarhet Kjemikaliet reagerer med vann og danner et fast uopløselig reaksjonsprodukt som ifølge tilgjengelige data ikke er nedbrytbart.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumulasjonspotensial Forventes ikke å bioakkumulere.

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet Blandbar med vann. Synker i vann.

12.5. Resultater av PBT og vPvB vurdering

PBT vurderingsresultat Ikke PBT.

vPvB vurderingsresultat Ikke vPvB.

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon Utslipp av kjemikaliet til vann kan lokalt gi høy pH med fare for fiskedød.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Kan deponeres i henhold til lokale regler på kommunal fyllplass.
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Nei
Avfallskode EAL	EAL: 17 01 01 betong

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

14.1. FN-nummer

Kommentar Ikke farlig i forbindelse med transport under UN, IMO, ADR/RID og IATA/ICAO regler.

14.2. FN-forsendelsesnavn

Kommentar Ikke relevant.

14.3. Transportfareklasse(r)

Kommentar Ikke relevant.

14.4. Emballasjegruppe

Kommentar Ikke relevant.

14.5. Miljøfarer

Kommentar Ikke relevant.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler Ikke relevant.

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger Ikke relevant.

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Referanser (Lover/Forskrifter)	FOR 2002-07-16-1139: Forskrift om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier med senere endringer. Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP) av 16.06.2012 med senere endringer. Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30. mai 2008 med senere endringer. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. FOR 2009-04-01 nr 384: Forskrift om landtransport av farlig gods med senere endringer, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.
Kommentarer	Sement omfattes av punkt 47, og bruken er underlagt begrensninger iht. REACH vedlegg XVII.
Deklarasjonsnr.	Ikke kjent.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
CSR kreves	Nei

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig for alle som håndterer kjemikaliet.
Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP/GHS]	Skin Irrit. 2; H315; Eye Dam. 1; H318;
Liste over relevante R-setninger (i avsnitt 2 og 3).	R37/38 Irriterer luftveiene og huden. R38 Irriterer huden R41 Fare for alvorlig øyeskade.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H318 Gir alvorlig øyeskade. H315 Irriterer huden. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Brukte forkortelser og akronymer	PBT: Persistent, Bioakkumulerende og Toksisk (giftig) vPvB: veldig Persistent og veldig Bioakkumulerende EAL-kode: kode fra EUs felles klassifiseringssystem for avfall (EWC = European Waste Code)
Utfyllende opplysninger	Kjemikaliet får ikke klassifisering Xi; R37 Irriterer luftveiene og STOT SE3; H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene, da kjemikalie ikke kan støve.
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	Felles mal utarbeidet for FABEKO Norsk Fabrikkbetongforenings medlemmer.
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Versjon: 2. Avsnitt endret: 1-16(CLP). Ansvarlig: SR.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatablad er kvalitetskontrollert av Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. ISO 9001:2008.
Versjon	2
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	NorBetong AS
Utarbeidet av	Teknologisk Institutt as v/ Sissel Rogstad